

tergovca v Zagrebu, izdaja. Na svitlo izhaja vsaki deseti dan na celi pól; sém ter tje ima tudi prav mične dervoin kamnoreze; cena mu je za pol leta 3 gold. in 25 kr. Da je pisan v lepem, glatkem, prav milem jeziku, nam je porok urednik prof. Jurković, ki narodni in učeni jezik štokavski natanko pozna.

Če hočeš brati kaj praktičnega, beri „Obće poslovne novine“, katerim je vrednik gosp. Abel Lukšić. Tu nahajaš o gospodarstvu, obertništvu, trgovstvu in o mnogih drugih narodno-gospodarskih rečéh toliko zanimivega blaga, da ti je veselje; nek posebno živo se giblje vse v njem. Izdaja pa ta list karlovška narodna čitaonica. Izhaja vsaki 32. dan in velja 1 gold. 90 stot. za pol leta.

Al še ni konca o marljivem delovanji naših bratov: v Karlovcu še izhaja drug nov list „Karlovački viestnik“, to je, Glasnik iz Karlovca; izhaja dvakrat na teden; cena mu je 4 gold. za celo leto. On prinaša razne sestavke o jeziku, o vojaški meji ali granici; brati je tudi v njem o razmeri Hrvatov in Slovencev itd. Vredjuje ga g. D. Akurti. Pisan je pa tako lahko in jasno, da ga more razumeti vsak Slovenec, kateri je slovniško izurjen v svojem narečji.

Ker smo že na tem, da rešujemo horvaško delovanje, naj še omenimo tudi novo dramatično delo „Car Murat II. i republika dubrovačka“, ki ga je spisal gosp. M. Špor. — Ne more se dvoumiti, da nam dobro znani g. pisatelj razume na drobno umetnost dramatično, in osebe so gotovo v vseh njegovih delih prav dramatične; samo je želeti, da se v Zagrebu, kjer imajo priložnost za take reči, skusi predstavljati v kazališču. Bere se igra gladko, čeravno se spet dve novosti v jezičnih oblikah nahajate; ena je, da gosp. pisatelj ne piše, na priliko, kriepost, liepost, ampak kriepos, liepos; drugič pa, kar se nam prav živo dopada, da je poskusil, kakor pravi sam v predgovoru, jambe namest mertvilnih trohejev rabiti. Želimo knjigi prav dober vseh; velja 75 nov. kraje. Dobi se v Ljubljani tudi pri vredništvu „Novic“.

Vsaka knjiga, ki nam olajša učenje slovanskih narečij, nam je prav mila in draga. Tako je delo, ki je lani na Dunaju na svitlo prišlo, natisnjeno pri Leop. Sommer-u, in velja, če nam je prav, 1 gold.; naslov nje je: „Russisches Lesebuch, poetischer Theil. Mit besonderer Rücksicht auf Betonung und Aussprache. Von Ivan F. Hořovákij“. Kdor cirilske pismenke dobro pozná in lahko bere, more se lahko ruski naučiti. In res je, ni to težko, če samo tiho bereš, rekel bi, če bereš samo z očmi, ne pak z ušesi. Al ravno to poslednje je jako težko; ruske besede izgovarjajo se močno razločno od pisma; akcent ali naglas je brez postav. Tema dvema težavam je pomagano v tej knjigi, ki ima 50 pesem ruskih pesnikov celó do najnovejše dóbe; vsaka pesem natisnjena je najpred z ruskimi pismenkami, za tim z latinskimi, kako se ima brati, in to z akcenti vred; za tem sledi nemški prevod. V ta namen tedaj in da se soznaniš z duhom ruskega jezika in pesništva, bodi priporočena ta knjiga. J. M.

Oznanilo.

Namenil sem se, ako se oglasi dosti naročnikov, poslati narodno knjigo „Slovenski zabavnik“ med svet. Prosim tedaj vse rodoljube, prijatle in znance, da mi izvolijo po svojih krajih nabirati naročnikov in mi njih imena potem naznaniti (na Verhniko, Oberlaibach). Vsak nabiravec dóbi na 8 iztisov devetega — po verhu. Cena tej knjigi bode 90 kr. nov. dn. Plačila se bodo prejemale, kadar bo knjiga tiskana. — Pri tej priložnosti prosim pa tudi vse slovenske pisatelje preserčno, da me blagovolijo počastiti z različnimi spisi za to knjigo. Všeč mi bodo: novele, druge kratke povesti, národne stvari, pravke, pesmi, zagonetke, natoroznanski spisi, kakoršnega koli oddelka, obrazi iz ljudskega življenja, zgodovinske in krajopisne čertice, humo-

ristični spisi, igrokazi itd. Tudi izverstni prevodi iz drugih jezikov bodo ugodni. Ako me bodo slovenski rodoljubi krepko podperali, sem terdne volje, vsako leto izdati enako knjigo. Naj blagovolijo sl. vredništva slovanskih časnikov odpreti temu oznanilu svoje liste. Janko P. Vijanski.

Dopisi.

Iz Dunaja 9. sveč. Δ — Novica, ki jo je prinesla danes „Ostd. P.“ (časnik Schmerlingov) o dr. Miklošiču je popolnoma resnična. Za gotovo vam morem povedati, da je 7. dan t. m. minister Schmerling res gosp. Miklošiča k sebi povabil in mu izročil osnutek novega svetovavstva za nauk (Ausarbeitung des Organisation-Planes für den neuen Unterrichtsrath). Visokoučeni naš rojak se je nemudoma lotil tega važnega, za-nj častnega dela. Ker sem imel večkrat priliko slišati, kako modro misli dr. Miklošič zastran rabe domačega (národnega) jezika po malih in po višjih šolah, zato pravim, da se smemo iz njegovih rok izverstnega osnutka nadjati tudi zastran jezika, to je zastran slovenščine, zavoljo ktere mečemo že toliko let bob v steno. Po tem takem nič ne mara, da bo izbran Miklošič tudi za to, da postane tandem aliquando beseda — meso. Bog daj, da bi se nam saj ta želja spolnila! Slavní naš rojak dobro spoznava naše reve, in ko je prišel 8. avgusta 1859 cesarski ukaz, rekel mi je veselega serca: „No, to je saj kaj pametnega! Pri nas bi se lahko berž saj (wenigstens) keršanski nauk in povestnica v slovenskem jeziku razlagati začela, se vé da (kar bi moglo že samo po sebi jasno biti) tudi slovenski jezik v slovenskem jeziku; zakaj večje neumnosti je ni, kakor je ta, da se slovenščina uči nemško!“ Pa ná, kaj je prišlo nazadnje na svetlo! Kaj takega se ne bi bila vendar živa duša nadjala. Pa ne le k vam na Kranjsko, tudi na vse druge kraje nemško-slovanske je s tolikim veseljem sprejeti ukaz od 8. avgusta romal s tisto kerpo iz „skrivnega razodenja“. Sedaj nas vendar spet upanje navdaja, da pride uboga slovenščina s cedila. Dobro vemo, da gosp. Miklošiča ne mika čast visoke službe, ki ni brez velikih težav; al sreča velika bi bila za vse dosihmal zanemarjene jezike naše Avstrije, da bi taki možje kakor je on, ki ga cenimo ne le zbog velike učenosti, temuč tudi zbog pravičnosti in moštva, ki se ne boji vsaki, če tudi imenitni osebi se zameriti, imeli kaj govoriti o tej važni zadevi. Po tem takem bi dobila tudi Vaša peticija verlega zagovornika. Le hitite ž njo! Sedanji minister gosp. Pratobevera je tudi jako umén in pravičen mož, ki je bil že poprej s Schmerlingom pri ministerstvu pravice in je pomagal ondaj slovenščini na noge, dokler je niso „berichti“ kakor tako ubožico popisali, da je ni večje — ubožice na svetu, ki je okerpana s hervaškimi (srbskimi), českimi, poljskimi, ruskimi in drugimi kerpami!! Tukaj so nemški gospodje, to se vé da „službenim berichtom“ verjeli in se jim nazadnje — udali, tedaj ne iz lepa. Schmerling, Pratobevera, Würth in drugi ustavni možje so sirotico branili in le kosček za kosčkom pripuščali antagonistom ljubljanskim in celovškim. Al ko je bila ustava preklicana, je minister Bach zavalil težki kamen na nje grob. Ondi počiva še dandanašnji. Naj bi jo sklicala prerोजना pravičnija Avstrija na dan!

Iz Gradca 16. sveč. — V 6. listu letošnjih „Novic“ je neki iskren domorodec sprožil misli, naj bi se terdno potegnilo za slovensko knjižnico v gradčkem seminišču ležečo. Ali pa ni čudno, kolo brez zavra odvirati? Iz ust o tej reči zvedenega gospoda sem slišal, da je ta reč taka: Prečastito vodstvo gradčkega seminišča je že lansko leto prečastitemu vodstvu mariboržkega seminišča omenjeno knjižnico na ponudbo dalo, in to je odgovorilo, da je dosti zmožno, s pomočjo domačih gospodov duhovnikov za svoje bogoslovce potrebno knjižnico si utemeljiti, in naj tedaj tista trohica slovanskih knjižic v gradčkem seminišču ostane, ker